

LIST IZLAZI TJEDNO. — GODIŠNJA PRETPLATA
 30.— DIN. — ZA INOZEMSTVO 60.— DIN.
 OGLASI PO NAROČITOJ TARIFI.

GODINA X. BROJ 46.
 Šibenik, 9. studenoga 1939.

ADRESA UREDNIŠTVA I UPEAVE: ŠIBENIK 99. 17.
 RUKOMSI SE NE VRAĆAJU.
 BROJ ČEK. RAČUNA 33.121

Ideali vrijedni života

Novine pišu, a morale bi još i više pisati, o akciji oko proglašenja svetim blaženoga Nikole Tavilića, Šibenčanina, kršćanskoga mučenika u Jeruzolimu.

Veći broj naših biskupa na čelu s narodnim hodocascem nalazi se ove nedjelje u Rimu, da posjeti vrhovnoga glavaru Crkve i pospješi čas, kada će Hrvati pred citavim svijetom moći reći: imamo sveca. Lijepo bi bilo to, kada bi poslovi bili dovršeni do 1941 g., toga velikog i značajnog datuma, kada se slavi 1300 g. otkada je hrvatski narod pristupio zboru kršćanske obitelji. Mi vjerujemo da će se ta nada ostvariti, i tako ćemo biti počašćeni najboljim ordenom što ga jedan kršćanski narod može dobiti.

Hrvati s tim računaju i tomu polažu mnogo važnosti. Zato nisu suviše ne, a nikada prevelike, sve žrtve koje se polažu u temelje oltara, na komu će zasjati aureola sveca — Nikole Tavilića.

Nije Tavilić jedini mučenik što ga je ova kršna zemlja dala Crkvi kršćanstva. Bilo je, ima, nadamo se da će i do konca vjekova biti, kršćanskih mučenika, mučenika krvi i volje, rada i žrtve, za uzvišenost evanđeoskih ideala. Providnosti se je svidjelo, da Tavilić stupi u javnost kao predvodnik i predstavnik čitavih povorki svetih duša, junaka duha, za koje šira i uža javnost zna i ne zna, ali zato, što je glavno, ne izmiču Božjem oku, koje sve vidi i sudi.

Mi smo ponosni na mučenika Nikolu Tavilića, mi smo ponosni na svakoga našeg sina koji muškom nogom kroči u životu za visokim i lijepim idealima — znak je to, da smo narod koji je sposoban živjeti i umirati za ideale, a samo su ideali vrijedni života. To je barometar kulturne visine i duhovnog odgoja naroda.

Može se učiniti da su sveci nu tarne pitanje crkvene zajednice, pitanje Crkve bez posebnog uticaja i značaja za narodnu zajednicu. — Svaki svetac je sin naroda, kao što su svi ljudi ujedno članovi Crkve i naroda, vjere i roda. Crkveni i narodni krug ispreplću se, križaju se a ne sukobljuju se, u istoj osobi, kod iste ličnosti. Tu je nemoguća dioba po kojoj jedno s drugim nema nikakve veze ni odnosa.

Zato, koliko je svetac svjedočanstvo visokoga stupnja duhovnosti jedne zajednice, toliko je ujedno od najjačega značaja u odgajanju pokoljenja iste zajednice, za sada bez ikakvoga posebnog obzira na pitanje

Prva enciklika Sv. Oca Pape Pija XII. „Summi Pontificatus“

(Nastavak 1.)

Pod znakom Krista Kralja

U ovim prilikama stvari i vremena, Časna Braćo, blagdan Isusa Krista Kralja, koji se već približuje i za koji ćete dobiti ovu Našu prvu Encikliku, neka dakle svima donese blagodati božanske milosti, kojima neka se duše smrtnika obnove evanđeoskom krepošću i Kristovo Kraljevstvo neka se posvuda raširi i procvate. Posveta ljudskoga roda Presvetom Srcu Isusa Krista, koja će se onoga dana obaviti svečanim obredom i posebnom pobožnošću, neka sjedini vjernike svih naroda i država kod oltara Vječnoga Kralja, da mu se oni poklone, okaju svoje i ostalih grijeha te njemu i njegovom presvetom zakonu istine i ljubavi pobožno zavjere vjernost. Tada neka prime nebesku milost svi kršćani, u kojima neka se nebeski oganj, koji nam je donio Krist Gospodin, raspali i svijetli. Isto tako neka prime milost oni, koji malaksavaju duhom, koji su umorni, kojima je sve dojadilo, te neka tako obnove neporočnost i snagu duha. Neka napokon i oni zadobiju milost, koji božanskog Otkupitelja ili ne poznavaju ili su ga veoma jedno napustili, a mnoštvo Kristovih vjernika, vrlo mnogo milijuna ih, neka toga svečanog dana mole Boga: »Svijetlo... koje obasjava svakoga čovjeka, koji dolazi na ovaj svijet« (Iv. 1, 9), neka im rasvijetli i pokaže put spasenja te višnja milost probudi u nemirnim duhovima zalutalih onu vatrenu čežnju za vječnim dobrima, koja neka sve privede k onome istome, koji ih s krvavoga prijestolja Križa najželjnije pozivlje te živo želi, da bude i njihov »put, istina i život« (Iv. 14, 6).

OČINSKA ZAHVALA

Dok ovu Encikliku, koju prvu izdajemo nakon nastupa Našega Pontifikata, puni pouzdanja i nade, stavljamo pod znak i zaštitu Isusa Krista Kralja, sigurni smo, da će svo stado Gospodnje to jednodušno i najoduševljenije prihvatiti. Krize i kušnje, što smo ih iskusili u ovo naše doba, potiču duhove katoličkih ljudi na uzajamno prijateljstvo i osjećaj toga bratskog prijateljstva čiste i sve više bistre, kao valjda nikad dosad. One također u svima onima, koji vjeruju, da ima Boga, i koji slijede Isusa Kri-

milosti i posredništva pred prijestoljem Božjega Veličanstva. Za pokoljenja je svetac zvijezda u koju se upiru pogledi onih koji počinju živjeti i spremati se za život.

Razumljivo, onda, da u konkretnom slučaju, pitanje proglašenja svetim mučenika našega kraja ne samo interesira, nego se tiče, svih nas, crkvene i narodne javnosti, i oko toga ćemo svi na svoj način poraditi. Koliko su Francuzi svih skupina učinili

sta kao vođu i učitelja, sile da oživi svijet, kako svima skupa prijeti i ugrožava ih zajednička pogibelj.

Osjećaj ovog uzajamnog prijateljstva katolika, koji su, kako kazasmo, teške prilike toliko povećale, a koji umove k sebi prizivlje i utvrđuje te daje snagu volji za budućom pobjedom, napunio Nas je najprijetnijim uživanjem i najvećom utjehom onih dana, kad smo drhćući, ali s pouzdanjem u Boga zakonito zasjeli na Stolicu, koju je veliki Naš Predšasnik ostavio praznu.

Sada pak, dok Nam je duh obuzet živim sjećanjem tolikih dokaza poštovanja, koji su nam spontano i s veseljem stigli, kad smo bili izabrani za Papu i kad smo svečanim obredom primili to dostojanstvo, da nam posvjedoče najtješnju vezu djece s Crkvom i Namjesnikom Isusa Krista, ne možemo se svladati, a da vam, Časna Braćo, kao i svima onima, koji god pripadaju katoličkoj obitelji, ne izrazimo najveću zahvalnost, na dokazima ljubavi, poštovanja i nepokolebljive odanosti, odasvud upravljanim Rimskome Papi, čim se baš priznavala služba Najvećeg Svećenika i Vrhovnog Pastira, od Boga ustanovljena. Ovi naime dokazi bili su zaista namijenjeni ne Našoj skromnoj osobi, već jedino uzvišenoj i preteškoj službi, na koje breme nas je Krist Gospodin pozvao, da mu se podvrgnemo. Ako smo već tada osjećali veliku težinu preuzetog bremena, koje Nam je nametnula vrhovna vlast, povjerenam od Božje Providnosti, ali zato Nam je bilo od najveće utjehe, dok smo gledali najrječitije očitovano nerazdruživo jedinstvo katoličke Crkve, koja se, uređena kao nasip i utvrda, to čvršće i tješnje pričvršćuje nesavladivoj pećini blaženog Petra, što je žesća bahatost Kristovih neprijatelja.

Ovo opće očitovanje katoličkog jedinstva i s Božjom voljom nametnutog bratstva naroda naprama zajedničkom Ocu svih, činilo Nam se, da Nas ispunja tim većom i potpunijom nadom, što su strašnije prijetile materijalne i duhovne prilike. Ugodno sjećanje na to prvih mjeseci Našega Pontifikata najbolje je na Nas djelovalo, dok je trebalo izdržati napore

i žrtvovali u pitanju sve većega štovanja i isticanja njihove Male Terezije! Kada su joj ono otrag nekoliko godina posvetili veličanstvenu baziliku, na dočeku sadašnjega Svetog Oca Pija XII, onda kardinala Eugena Paccelli, bila je prisutna Crkva i država, narodnost i vjera — a da se i ne govori o ogromnim skupinama koje su bile u Rimu, kada je otrag petnaest godina proglašena svetom. Spomenuli smo Francuze, a mogli smo i druge.

i brige te nadvladati krize, kojima je isprepleten put mistične Zaručnice Isusa Krista.

Niti možemo prešutjeti, kako su Nam bile prijatne dobre želje i čestitke i onih, koji, i ako ne pripadaju vidljivoj svezi katoličke Crkve, ipak radi svoje prirodne plemenitosti i iskrenosti duha nijesu htjeli zaboraviti sve ono, čim su s Nama povezani ili radi ljubavi naprama osobi Kristovoj ili radi vjere u Boga. Svi ovi dakle neka prime izraze Naše najharnije zahvalnosti. Pojedine i svekolike Mi izručujemo božanskoj zaštiti i božanskom vodstvu, dok svečano tvrdimo, da Nas samo jedna misao potiče i vodi, da revno naime slijedimo primjere Dobroga Pastira, da sve privedemo k pravoj sreći te da svi »imadu život i da ga imadu u izobilju« (Iv. 10, 10).

PROVIDENCIJALNO DIELO LATERANSKIH UGOVORA

Na osobiti način želimo očitovati harnost Našega srca uzvišenim carevima i kraljevima, najvišim upravnicima država i predstavnicima civilnih vlasti, koji su Nas, u ime onih naroda, koji su s Apostolskom Stolicom povezani vezama prijateljstva, ovom sretnom prilikom htjeli počastiti najplemenitijim iskazima štovanja. U broj kojih, u ovoj prvoj Enciklici, upravljenoj svim narodima kugle zemaljske, posebnim veseljem možemo ubrojiti Italiju, Italiju, velimo, koja, koja kao plodan perivoj katoličke vjere, uvedene od Prvaka Apostola, nakon s voljom Božje Providnosti sklopljenog Lateranskog sporazuma, zauzimalje počasno mjesto među onim državama, koje su u službenim prijateljskim odnosima s Rimskim Papom. Iz ovih ugovora »mir Kristov povraćen Italiji« poput zore sretno je zasjao navještajući mirnu i bratsku vezu duhova u svetim vjerskim pitanjima i u građanskom životu, koji pak mir donoseći uvijek vedre dane, kako usrdno Boga molimo, neka osvoji, ojača, usreći te unutarnjom silom okrijepi duhove talijanskog naroda, koji je Nama tako bliz i koji, kao i Mi, udiše isti životni dah. Vruće pak molimo i od srca želimo, da ovaj narod, Našim Predšasnicima i Nama zaista najdraži, obnavljajući najvećom vjernošću slavna djela djeđevske vjere i zaštićen božanskom zaštitom, od dana u dan sve više osjeti istinu, izraženu ovim riječima svetoga Psalmiste: »Blago narodu, komu je Gospodar Bog njegov« (Ps. 143, 15).

Ovaj toliko željeni novi položaj,

Hrvatska javnost sigurno će učiniti svoju i izvršiti zadatak koji kulturni narod mora u ovom slučaju učiniti.

Daj nam, Gospodine, sveca!

Za to Te molimo i molićemo. Za to smo žrtvovali i žrtvovaćemo.

S time u svjetsku javnost još jačim korakom stupamo kao narod ideala, a i to će biti od najvećega značenja za one koji dolaze.

uveden u juridičkom i duhovnom pogledu, koji je onaj događaj, dostojan vječne uspomena za sva vremena, dodijelio i svečano priznao Italiji i svoj katoličkoj zajednici, nikad Nam se nije učinio, da donosi veliki sklad duhova, kao kad smo po prvi put iz izvanjskog i uzvišenog balkona Vatikanske Bazilike raširivši i podigavši Naše očinske ruke od svega srca blagoslovili koliko Rim, to sijelo Papinstva i Naš premili grad, u kome smo se rodili, toliko Italiju, sklopljenim sporazumom opet pomirenu s katoličkom Crkvom, te konačno sve narode na svijetu.

(Nastavit će se)

ZIVOT S CRKVOM

Crkveni kalendar

Nedjelja, 12. XI.: Dvadeset i četvrta nedjelja po Duhovima. — Sv. Martin, Papa. Radi energične obrane pravovjerja bio je prognan na Herzegovinu, gdje je u najtežim mukama izdahnuo 16. IX. 655. — Bl. Nikola Tavilić. Danas se u svim biskupijama naše države slavi izvanjska svečanost Šibenčanina bl. Nikole Tavilića.

Ponedjeljak, 13. XI.: Sv. Stanko Kostka. Roden je g. 1550 u Poljskoj. Svoj mladi život proveo je u postu i molitvi. Umro je kao isusovački novak. Katolička učeća omladina časti ga i slavi kao svoga zaštitnika.

Utorak, 14. XI.: Bl. Nikola Tavilić, hrvatski mučenik. Podnio je mučeničku smrt u Jeruzolimu upravo na današnji dan.

Srijeda, 15. XI.: Sv. Albert Veliki. Cijeli katolički svijet slavi dan sv. Alberta Vel., glasovitog filozofa, koji je svojim svetim životom i učenjačkim radom na daleko prionio slavu Božju. Bio je učitelj sv. Tomi Akvinskog.

Četvrtak, 16. XI.: Sv. Ivan Trogiranin, biskup i zaštitnik grada Trogira. Slavi se s najvećom svečanošću u Trogiru i okolici.

Petak, 17. XI.: Sv. Grgur Čudotvorac. Bio je biskup u rodnom mjestu Novoj Cezareji. Na početku svoga biskupskog rada imao je samo 17 vjernika. Svetim životom i neumornim radom sav grad je privoio pravoj vjeri. Radi neobičnih i velikih čudesa nazvan je »Čudotvorac«.

Subota, 18. XI.: Sv. Odon, opat u samostanu Klini, koji je pod njegovom upravom postao jedan od najglasovitijih samostana. Umro je g. 942.

DVADESET I ČETVRTA NEDJELJA PO DUHOVIMA

ČITANJE POSLANICE blaženoga Pavla apostola Kološanima (3, 12—17) — Braćo! Obucite se kao izabranici Božji, sveti i ljubezni, u srdačno milosrđe, dobrotu, poniznost, čednost, strpljivost; podnoseći jedan drugoga i opraštajući jedan drugomu, ako ima ko tužbu na koga: kao što je i Gospodin vama oprostio, tako i vi! A vrhu svega toga imajte ljubav, koja je veza savršenstva. I mir Kristov neka radosno vlada u srcima vašim na koji ste i pozvani u jednome tijelu i zahvalni budite! Riječ Kristova neka stanuje u vama obilato. U svakoj mudrosti učite i opominjite jedan drugoga sa psalmima, him-

nima i duhovnim pjesmama, zahvalno pjevajući u srcima svojim Bogu! Sve što god činite riječju ili djelom, sve (činite) u ime Gospodina Isusa Krista, zahvaljujući Bogu i Ocu po Isusu Kristu Gospodinu našem!

† SLIJEDI SV. EVANDELJE po Mateju (13, 24—30). — U ono vrijeme reče Isus mnoštvu ovu priču: Kraljevstvo je nebesko slično čovjeku koji posija dobro sjeme na njivi svojoj. A kad ljudi spavahu, dođe neprijatelj i posija kukolj među pšenicu pa otide. A kad usjev uzraste i rod donese, tada se pokaza kukolj. Tada dođe sluga domaćina i rekoše mu: »Gospodaru, nijesi li dobro sjeme posijao na njivi svojoj? Otkuda dakle kukolj?« I reče im: »Neprijatelj čovjek to učini. A sluga rekoše: »Hoćeš li da idemo i da ga iščupamo?« I reče: »Ne, da ne biste čupajući kukolj izgulili zajedno s njim i pšenicu. Ostavite da oboje raste do žetve, a u vrijeme žetve reći ću žetocima: Pokupite najprije kukolj i svežite ga u snopove da se spali, a pšenicu sakupite u žitnicu moju.«

UNUTRAŠNJI NEPRIJATELJI KRALJEVSTVA BOŽIEGA

Crkva, koju je ustanovio Isus Krist, da nastavi Njegovo djelo, dandanas doživljuje istu sudbinu kao i njena Glava Isus Krist. Isus je imao žestokih neprijatelja među strancima, a i podmuklih neprijatelja među istim domorocima. Tako i Crkvu pobijaju nevjernici, pogani, krivovjerci, raskalašnici, ali je žalosti i ne mali broj njene izrodne djece, koja, prezirući opomene i zakone svoje majke, dopiru čak dotle, te sklappaju savez s bezvjcercima, da je pobijaju. No kako je Krist pobjedio jedne i druge, tako će se dogoditi i s Crkvom, u kojoj se Krist neprestano bori i pobjeđuje.

Ova je utješna istina, označena u priči današnjeg Evanđelja. Ne-

prijatelj je posijao kukolj u duhovnom polju duša.

Ovaj kukolj prijeli, da će ugušiti, i svojom množinom sudbonosno ugrožava rast i plod dobroga sjemena, to jest djelatnost dobrih duša. Sluge bi htjeli odmah iščupati zle trave, koje rastu na štetu dobrih. No gospodar govori: »Ne, da ne biste čupajući kukolj izgulili zajedno s njim i pšenicu. Ostavite da oboje raste do žetve, a u vrijeme žetve reći ću žetocima: Pokupite najprije kukolj i svežite ga u snopove da se spali, a pšenicu sakupite u žitnicu moju.« Evo vrhovne suverene moći velikoga Gospodina, koji je Bog te ako dozvoljava, da bude zlih i u krilu Njegova kraljevstva lokom ovoga života, da može izvesti dobro iz zla, doći će ipak dan Njegove svečane i neumoljive pravde.

Zato sveta Crkva, puna povjerenja i pouzdanja u Gospodina, upravlja mu ovu dirljivu molitvu:

»Obitelj svoju, molimo, Gospodine, neprestanim pomilovanjem čuvaj, pa jer se oslanja na samu nadu nebeske milosti, brani je neprestanim svojim okriljem« (Početna molitva).

»Oprosti, o milostivi Gospodine, zlodjela naša i upravljaj srca, koja kolebaju« (Prikazna molitva).

Kao zalag našega spasenja neka budu nebeska otajstva, koja smo primili (Pričesna molitva).

Kao praktični propis, da se zaštitimo od zaseda, što nam ih namješta neprijatelj, poslušajmo i činimo ono, što nam sv. Pavao napominje u Poslanici (Kološanima 3), koja je kratka rasprava o nutarnjem životu. U njoj nam se naime preporuča neprestana molitva, uzajamno opominjanje i ono, što je najvažnije, što uže sjedinjenje s Isusom, od koga naša djela moraju crpiti svoj životni sok.

Stara i nova vremena

Često puta se orosi oko mnogoga starca dok priča o dragim vremenima, kada su se ljudi međusobno volili, častili i poštivali. Ne možeš se naslušati lijepoga pričanja o povjerenju i poštenju koje je među ljudima vladalo.

Mi, rođeni od devetstote pa ovamo, ne znamo o tomu mnogo reći, jer smo stupili u život u ratnim godinama i onima neposredno za njima, kada su iz života izgurane sve one dobre i plemenite odlike prošlosti. Starijim ljudima, koji su u mladim svojim godinama osjetili slatkoću Božjega prijeratnoga vremena, sigurno je daleko teže snositi tvrdoću surovosti i neplemenitosti ovih naših dana, nego mlađoj generaciji, koja u praksi ne zna za veličinu povjerenja i poštenosti u dnevnom životu čovjeka. Samo mlađa generacija u računu dolazi do zaključka, da je stvarno: povjerenje, ljubav, iskrenost čovjeka prema

čovjeku najveće dobro i najsigurnije jamstvo da život teče sredeno i zadovoljno.

U većini ni čitatelj nisu znali. Nisu oni znali ni za ugovore ni za obveznice ni za potpise svjedoka ni za uredovne potvrde. Davalo se i činilo u četiri oka, a da ko drugi za to nije ni znao, jer nije ni trebao znati.

U vremenu zlobe, mržnje, nenavidnosti, pakosti; u danima laži, krađe, prevare, otimanja; u časovima surovosti, naprasitosti, nepoštovanja, prezira — čovjek bi sve zemaljske milijune, sav tehnički napredak, sva znanja i umijeća dao za plemenitost i mekoću onih starih, Božjih dana, u kojima se volilo, poštovalo, ljubilo i častilo. Ma čovjek će lakše preći i preko glada i preko oskudice, preko svih križeva duše i tijela, nego preko najvećega zla koje nas sve danas mori, a to je — što jedan u drugomu gledamo vuka, a ne čovjeka. S time smo

rekli sve, i u tomu je ključ za rješavanje one hladnoće s kojom jedan drugoga susrećemo.

Iz srdaca naših ishlapila je ljubav, izvjetrila plemenitost. Zločinci su nas pokrali, pa smo uza sva bogatstva ubogi prosjaci i uza sva znanja nesretni i nezadovoljni bijednici.

Oj, dati našim vremenima onu staru plemenitost, znači učiniti nas bogatima i sretnima. Ko bi nam to opet dao, pjevali bismo mu himne i pjesme zahvalnice, njegovo ime dizali bismo do neba i nazvali ga usrećiteljem nesretnoga čovječanstva.

Mi mislimo da to može učiniti iko drugi osim Njega jedinoga — Boga našega? On je onaj jedini koji blaži srca i plemenite duše. A naše duše više nisu plemenite, jer je iz njih protjeran On. Otkada su nam počeli hramovi pustili i srca su nam počela venuti; otkada smo Bogu duše naše dali otkaz, svaka plemenitost i dobrota dale je su otkaz i srcu našem. Nisu to riječi praznine, nego surove zbilje, koja nas ruši i ništi.

Može Hrvatska dobijati priznanje slobode sa svih sjedišta i veličina, ona će biti i ostati ropkinja i tužna sirotica sve dotle, dok njezina djeca još jednom ne postanu djeca i nasišu se mlijeka na majčini grudima — stare časti, stare plemenitosti, staroga poštivanja, stare ljubavi, koja je izvirala iz sočnoga korjena kršćanskog odgoja. Ako toga ne bude, sloboda je proklatana.

Neka je proklet život, kada brat mora strahovati od ruke bratove; neka se ni ne spominje sloboda u kojoj opaki silu nameće onomu koji je bio i ostao uvijek vjeran Domu, ali i Bogu; neka je prokleta i Hrvatska, ako misli dozvoljavati i oglašivati se na proteste poštenih duša, gonjenih od ološa, koji uvijek i u svim prilikama ofskače na vrh, kao smeće za obilne kiše. Takve Hrvatske nama ne treba i takvu slobodu otklanjamo. Otklanjamo slobodu u kojoj moraju u strahu živjeti oni koji duše i živote svoje žrtvuju za ostvarivanje naših nacionalnih prava i toliko željene slobode.

Rekli smo da teško onomu koji osjeća nemir radi toga, jer očekuje da sve tako idealno ide, a ne ide. S time nismo opravdali odgovorne, koji znaju da negdje nešto skupna nije u redu, a odmahivanjem ruke olako preko toga prelaze. U političkom i svakom drugom poslu najnemoralnije i najpodlije postupa onaj koji opakomu u svemu ugađa, da ga drži, a dobro mu ne samo da nije pri ruci, nego pušta da mu opaki i silu nameće, s nekim mišljenjem da će dobar čovjek i onako uvijek vjeran ostati. A u tomu upravo leži težina pitanja. Ono samo budalo zmija iz istoga procjepa dvaput ujeda.

Junior

Ako još nijesi, molimo Te, da odmah danas podmiriš pretplatu! — Tvoja pretpлата je jedino sredstvo, koje izdržava naš »Katolik«! — Ako možeš, dodaj tom prilikom još i mali darak, za fond našega »Katolika«!

Podlistak

Vatikanski grad

Ljepota je posijana širom svijeta. Po brdima i poljima, uz mora, jezera i rijeke. Tu je ljepotu, većinom posijao Bog.

Ali i čovjek stvara ljepotu. I on tom ljepotom obogaćuje veće gradove, osobito prijestolnice. Zato se u srcu naobraženog kao i neukog rađa čežnja, da posjeti svjetske prijestolnice i u njima se nauži za ljepote.

Rim! — Da li se za bilo kojim gradom porađaju tako snažne i tople čežnje kao za njim?

Istina, željeli smo vidjeti i Veneciju, i Milano, i Firenzu i ostale gradove, ali prema nijednom nas nije tako neodoljivo vuklo srce kao za Rimom.

Na Porcijunkulu, dok je popodnevni žar sunca sve više slabio, udobni električni vlak strasno je gutao prostor i daljinu, te nas, kao na krilima, nosio kraj Arezza, Terontole, Trzimenskog jezera, Chiusi, Orvieto...

Kad se nebeski svod počeo kiti- ti zvijezdama, svaki čas smo proviri-

vali kroz vagnske prozore, jer znadijamo, da nam se doskora, u noćnoj rasvjeti, mora pojaviti Vječni grad. I najednom začu se riječ, koja u nama probudi žuborne potoke uspomena, vizija, iščekivanja... riječ tako malena a tako čarobna: Roma! — Rim!

Bilo je osam sati uvečer, kad se iskrasmo u središtu kršćanstva. — Buka, vreva i promet na željezničkoj stanici sjeća nas Milana. Ali doskora sve to ostavimo za sobom, jer nas brzi automobili provezoše kroz rasvijetljene ulice i trgove sve do zavoda svetle Marie u Vatikanskom Gradu.

Dakle, nismo stanovali u Rimu, već u Vatikanskom Gradu, u državi najmanjoj prostorom i brojem stanovništva, ali najvećoj po duhu i slavi.

Civitas Vaticana — Citta' del Vaticano — Vatikanski grad proslavio je ove godine desetogodišnjicu svoga postanka. — 11 veljače 1929 potpisan je lateranski sporazum između Vatikana i talijanske države, koji je ponovno uskrasio nekadašnju papinsku državu.

Otada Papa nije više vatikanski suzanj. Postade suveren, vladar! Uvijek je on to bio, ali otada ga svi, pa i protivnici, priznavaju vladarom.

Vatikanska država zauzima tek 500 kvadratnih metara površine, a broji oko 700 stanovnika, a ipak nijedna svjetska velevladstava nema toliko podanika kao Vatikanski grad: 400 milijuna katolika!

U Vatikanski Grad se ulazi preko trga sv. Petra. Čitav Petrov trg pripada Vatikanu, ali, prema sporazumu, na njemu čuvaju red ne samo papinski gardisti, već i talijanska policija.

Kad u čitavom Rimu ne bi bilo ništa drugo nego gorostasna i veličanstvena crkva sv. Petra, isplatio bi se doći u nj sa najskrajnijih točaka sjevernog i južnog pola.

Crkva sv. Petra sa svojim trgom, okruženim debelim granitnim četverorednim stupovima — 284 na broju! — pravo je svjetsko čudo.

Milanska katedrala na prvi mah mnogo više zadivljuje putnika nego crkva sv. Petra. I ne čini se niti tako velika kao što uistinu jest. — Ali što je više posjećuješ i pregledavaš, to postaje veća, raste do najvećih dimenzija, s kojima se ponosi između svih crkava na svijetu.

Negdje u sredini, na popločanom florisu crkve, ispisane su, po redu, najduže crkve na svijetu. Tako sam

pročitao: katedrala u Reimsu 138.69 metara duga, u Milanu 134.94, Notre Dame u Parizu 130, sv. Pavao u Rimu 127.36, sv. Ivan Lateranski 121.84... A glavna lađa u crkvi sv. Petra dugačka je 185 m, s predvorjem koje je široko 13 m!

A što da rečemo o podzemnim kriptama, u kojima snivaju zasluženi san svi Kristovi namjesnici na zemlji, i o središnjoj, gorostasnoj Michelangelovoj kupoli, koja ima promjer od 42 m, a visinu od 143 m!

Kripte to su posebne kapelice i crkvice. Najviše se zadržah u kapelici — pred grobom apostolskog Prvaka i pred sarkofagom zadnjeg, preminulog Pija XI.

Sarkofag Pija XI položen je kraj Pija X. Vjernici čitav dan posjećuju njihove smrtno ostanke, te ih kite svježim cvijećem i, klečeći, mole se Bogu, ali ne za njih već za sebe, za bližnjega i za svetu Crkvu.

Obilazim oltare, ali ih ne brojim, jer bih se po svoj prilici zabunio, a uz to bih izgubio i više vremena, koje nigdje nije tako dragocjeno kao na putovanju.

Sve slike na oltarima su od blistavog mozaika, a između njih se ređaju prekrasni nadgrobni spomenici

Širom svijeta

HISTORIJSKA ODLUKA USA. 2. t. mj., pri definitivnom glasanju u predstavničkom domu Sjedinjenih Američkih Država, za prijedlog predsjednika Roosevelta glasovalo su 243 zastupnika, a 171 protiv. Prema tome većina za Rooseveltov prijedlog iznosi 72 glasa. Ovaj rezultat je sve iznenađujuće, jer su pristaše Roosevelta, još u početku kampanje, računali s time, da će imati većinu od najviše 30 glasova. Tako je konačno primljen novi zakon o neutralnosti USA od obiju kuća američkoga parlamenta te je ukinuta zabrana izvoza oružja iz USA uz klauzulu »Plati pa nosi«. — Već prvoga dana, nakon što je ukinuta zabrana izvoza ratnoga materijala, Francuska i Engleska potpisale su u Americi nove narudžbe u svoti od 44 milijuna funti. Za Francusku se znade, da će postepeno naručiti 4200 aviona, a Engleska 1200 aviona za vježbu mladih pilota osim još neodređenoga broja bombardera i lovaca.

ZASTO JE VELIKA BRITANIJA UŠLA U RAT? 7. t. mj. engleski ministar vanjskih poslova lord Halifax održao je na radiu govor, u kome je, među ostalim, naglasio, da se Velika Britanija bori protiv grube sile, vjerolomstva, nepravde, ugnjetavanja i proganjanja slabijih. Ona hoće da popravi štetu, koju je Hitlerova Njemačka sukcesivno nanosila svojim slabijim susjedima. Velika Britanija ne teži za nikakvim osvetničkim mirom, nema teritorijalnih ambicija i želi, da se mirovni ugovor sklopi metodom pregovora i sporazuma.

SOVJETSKI VOJNICI POSTAJU »BURŽUII«. Zapovjednici sovjetskih četa, koje se nalaze u baltičkim državama, vrlo su zabrinuti jednom neočekivanom činjenicom, koja prijete sovjetskim garnizonima. Sovjetski vojnici se naime vrlo dobro osjećaju u svom novom položaju usprkos prvobitnog zaziranja baltičkih građana, da s njima dolaze u bliži doticaj. Uostalom pojedine građanske vlasti izdale su direktno takve zabrane i činile veliku propagandu među svojim građanstvom, da se što manje miješaju s crvenom vojskom. Sovjetski zapovjednici naprotiv, iako su formalno pristajali na te odredbe, prema ugovoru s dotičnim državama, davali su svojim vojnicima slobodne ruke, da se što više sastaju i druže s građanstvom i tako ih postepeno obrate u komuniste. Međutim, osim nekoliko osobito školovanih komunističkih agitatora, koji stalno prate crvenu vojsku, veliki dio sovjetskih vojnika ne samo da nikoga ne obraća na komunistizam, nego oni sami počinju da se »zaražavaju buržujstvom«. Oni dosad nijesu imali prilike, da izbližega vide, kako se živi s onu stranu ruske granice. Međutim, kad su sada lično osjetili, kakva je to blagodat biti slobodan, bez stalnoga nadzora, i kako u baltičkim državama, usprkos privatnog vlasništva, vlada idealan red, zadovoljstvo i veća pravednost negoli u njihovoj, na kolektivnoj bazi uređenoj, zemlji, oni počinju da se otrežnjavaju. Sovjetski zapovjednici sve više su zbog toga zabrinuti i izdaju sve stroža naredjenja glede izlaženja crvenih vojnika iz kasarna. Govori se, da će svi ti garnizoni za najkraće vrijeme biti izmijenjeni. Na mjesto sadašnjih garnizona doći će specijalna odjeljenja crvenih četa, koje će biti osobito poučene u tu svrhu.

raznih Papa. Svaki spomenik predstavlja veliko umjetničko djelo, pa fi je veoma teško odabrati jednoga kao najljepšega.

Penjemo se i u kupolu. Prva je subota u mjesecu, pa nas puštaju bez naplaćene ulaznice. Ali to nam se poslije osvetilo, jer nas, radi prevelikog broja posjetilaca, ne puštaju na vrh kupole, u jabuku, koja se odozdo s trga pričinja malena kao nogometna lopta, a u njoj se može slobodno kretati desetak odraslih ljudi. Zato ostadosmo duže vremena na vanjskoj galeriji, koja se širi ispod same jabuke.

Pogled je veličanstven kao što je veličanstvena i sama crkva. Nepregledno more ulica, trgova, vrtova, krovova, tornjeva... širi se pred očima. A između njih širokim korifom, tromo fetura starac Tiber, i gubi se u magličastim daljinama.

Okrećem se prema vatikanskim vrtovima, po kojima se donedavno tako rado šetao veliki Pio XI, a sada se, u slobodno vrijeme, koje je veoma ograničeno, šeće i njegov nekadašnji suradnik, a današnji nasljednik Pio XII.

Pred novom, lijepom zgradom upravitelja Vatikanskoga Grada jasno

Duhovno hodočašće hrvatskog naroda u Rim

Za kanonizaciju bl. Nikole Tavilića

14. studenoga je blagdan bl. Nikole Tavilića (koji slavimo u ovu nedjelju). Ove će godine blagdan toga svetog Hrvata imati posebno svečano značenje, jer će tih dana stupiti pred Sv. Oca Papu Pija XII. sedmorica hrvatskih nadbiskupa i biskupa sa 150 hodočasnika, da Ga u ime hrvatskoga naroda zamole, neka toga velikog hrvatskog Blaženika, sina hrvatske Dalmacije, apostola drage naše Bosne i jerusalemskoga mučenika, proglasi prvim hrvatskim Svecem.

Velik je to događaj za cijeli hrvatski narod. Velik, jer se radi o tom, da najvećom mogućom slavom bude počašćen jedan sin svete Hrvatske, koja će također biti proslavljena po svemu katoličkom svijetu. A velik je taj događaj i radi golemog duhovnog dobra, što će ga hrvatski narod primiti po svetačkom uzveličanju toga svog sina, koji tim postaje najveći nebeski zaštitnik Hrvatske.

Taj veliki i sveti događaj treba zato, da okupi u jednu duhovnu manifestaciju sve Hrvate katolike. Molba, koju Sv. Ocu Papi podnose hrvatski biskupi za kanonizaciju bl. Nikole Tavilića treba da nađe odjeka u svakoj hrvatskoj duši, pa da tako tu molbu duhovnim načinom podupre cijeli hrvatski narod.

Treba tom prilikom u neku ruku ostvariti duhovno hodočašće cijeloga hrvatskog naroda u Rim. Prije dvije godine pridružilo se 120 tisuća Hrvata duhovnom hodočašću u Svetu Zemlju, kad je hrvatski metropolit preuzv. g. dr Alojzije Stepinac pošao u Jerusalema, da ondje u ime hrvatskoga naroda prodiči bl. Nikolu Tavilića. To je tada ostvareno potpisima. Bog je ono jerusalemsko duhovno hodočašće hrvatskoga naroda obilno blagoslovio, jer su velike i nebrojene milosti, što ih je hrvatski narod otada primio po zagovoru bl. Nikole Tavilića. A sada, kad hrvatski metropolit s još šestoricom biskupa ide u Rim, da još veća bude prodičen isti taj veliki hrvatski Blaženik, neka opće duhovno hodočašće hrvatskoga naroda u Rim pomogne, da se postigne sveti cilj, koji sad molimo i očekujemo od Namjesnika Kristova.

Tom rimskom duhovnom hodočašću hrvatskoga naroda za svetačko uzveličanje bl. Nikole Tavilića neka se svaki Hrvat pridruži, tim, da sebi nabavi sličicu toga hrvatskog Blaženika, pa da moli molitve, koje su na tim sličicama u čast bl. Nikole Tavilića. Za mali prinos od 50 para dobiva svaki lijepu sličicu toga svetog Hrvata. te će se tako svakom u dušu ucijepiti njegov sveti lik. A po broju tih sličica, raspačanih po svim župama, pred svim crkvama, po svim katoličkim zavodima i društvima, ustanovit će se broj toga duhovnog hodočašća hrvatskoga naroda. To će ujedno biti kao plebiscit (glasovanje) hrvatskoga naroda za kanonizaciju prvoga hrvatskog Sveca, pa će i o tom biti izvještena duhovna vlast, kojoj će (Sv. Otac Papa) povjeriti, da ispita opće štovanje bl. Nikole Tavilića, potrebno za kanonizaciju.

Ako dakle želimo postići sveti cilj, za koji hrvatski biskupi sad idu u ime

hrvatskoga naroda u Rim, moramo s jedne strane što dostojnije proslaviti blagdan bl. Nikole Tavilića i ujediniti se svi u molitvama za njegovu kanonizaciju, a s druge strane uprijeti sve sile, da se o blagdanu bl. Nikole Tavilića i u dane do konca studenoga raširi što veći broj Blaženikovih sličica u hrvatski narod, jer će to biti najočitiiji dokaz, da doista želimo dobiti prvoga narodnog Sveca. A koja župa, samostan, zavod ili društvo raspaca 400 sličica nabavljenih od Hrvatskog Odbora za Sv. Zemlju (Zagreb, Trenkova 1.) dobit će u prosincu lijepu veliku sliku bl. Nikole Tavilića za svoju crkvu ili kapelicu. Tako će na lak i brz način biti postignuto i to, da već u god. 1940. ne bude nijedne hrvatske crkve bez slike o voga svetog Hrvata, kao što je to za njegovu kanonizaciju i potrebno.

Pridružimo se dakle svi na ovaj lako provedivi i divni manifestativni način duhovnom hodočašću u Rim! Poduprimo time ono sveto djelo, za koje sad naši biskupi stupaju pred Oca svega kršćanstva! Neka od danas do 14. studenoga, a i od toga blagdana bl. Nikole Tavilića sve do kraja mjeseca studenoga vrijedi geslo: Sličica bl. Nikole Tavilića je sveta glasovnica, kojom se svaki Hrvat izjavljuje za svetačko uzveličanje toga svetog Hrvata, koji neka bude nebeski čuvar sreće hrvatskog naroda u sadašnjosti, budućnosti i vječnosti!

Iz naših krajeva

HODOČAŠĆE U RIM. 150 hrvatskih hodočasnika kreće u Rim iz Zagreba u petak 10. t. mj. S hodočascima putuju zajedno i preuzv. gg. zagrebački nadbiskup i hrv. metropolit dr Alojzije Stepinac, šibenski biskup dr Jerolim Mileta i splitski biskup dr Klement Kv. Bonifadić. Sarajevski nadbiskup dr Ivan Šarić već ranije će stići u Rim, a i križevački vladika dr Dionizije. Njarađi posebno putuje. Krčki biskup dr Josip Srebrnić i senjski dr Viktor Burić putuju preko Rijeke te će se u Italiji pridružiti našim hodočascima. Hodočašće nosi Sv. Ocu Papi dvije umjetnički na pergameni izradene adrese, Kerdićev novi mali pozlaćeni kip bl. Nikole Tavilića i svečano izdanje životopisa Blaženikova od o. dra B. Polonijo. — Ovo hodočašće ima cilj, da zamoli Sv. Oca Papu, da se bl. Nikolu Tavilića proglasi prvim hrvatskim svecem.

HRVATSKA ORIJENTACIJA BUNJEVAČKIH I ŠOKAČKIH HRVATA. Zagrebački »Hrvatski Dnevnik« od 8. t. mj. o tome, među ostalim, piše i ovo: »U vrijeme dakle, kad su se određivale granice ove države zajednice, pokazali su bunjevački i šokački Hrvati, da njihova hrvatska orijentacija nije nikakva smetnja za njihov ulazak u Jugoslaviju. Ali to ujedno znači, da Jugoslaviji ne može i ne smije biti nikakva smetnja ta njihova hrvatska orijentacija. Kakvog dakle ima smisla, da gg. Bešlić i Tomić obilazeći hrvatske krajeve u Bačkoj i Baranji nastoje suzbiti hrvatsku narodnu mi-

šecemo između onih čempresa, platan, paoma, agava i ruža, s kojima se sada često, u miru i sabranosti, razgovara Pio XII. Ali za to bismo bili morali tražiti posebnu dozvolu od upravitelja Grada. Kad je tako, zadovoljili smo se s dozvolom nižih vlasti, s kojom smo se mogli prošetati do vatikanske željezničke stanice, na kojoj se, valjda, u izvanrednim prilikama iskrcavaju samo viši odličnici. Ta, ima samo dva kolosjeka!

Ako Petar Grgec u svojoj knjizi »Kod Namjesnika Kristova« tvrdi: »Bazilika sv. Petra već sama po sebi služi studij barem od par mjeseci, jer tu je nagomilan rad vijekova« — koliko bi onda trebalo mjeseci, da se temeljito pregledaju svi vatikanski muzeji, a da i ne govorimo o čitavom Rimu!

Zato, doduše, možemo reći, da smo prošli kroz vatikanske galerije i muzeje, ali teško je o njima izreći bilo koji sud. Tu je toliko povijesnih predmeta i umjetničkog materijala, da ga ne možeš kroz nekoliko sati niti u trku letimično pogledati. A mi smo imali za vatikanske muzeje samo tri sata vremena!

Jedino smo se po drugilut navratili u Sikstinsku kapelu, koju je ge-

sao? Oni u tome nikada ne će uspjeti. Kad su bunjevački i šokački Hrvati uspješli sačuvati hrvatsku narodnu svijest u daleko nepovoljnijim prilikama, nema nikakvih izgleda, da bi je mogli sada izgubiti samo zato, što ona nekoga smeta. Oni su bili, jesu i ostat će Hrvati, bilo to nekome pravo ili krivo.«

G. KULENOVIĆ ZA ČETVRTU BANOVINU. Ovih dana ministar Kulenović izjavio je novinarima, da pored Hrvatske, Slovenije i Srbije treba stvoriti četvrtu jugoslavensku banovinu, koja bi obuhvaćala Bosnu i Hercegovinu. Prema njegovom mišljenju potrebno je, da postoji ova četvrta jugoslavenska jedinica, jer bi ona spajala ostale tri banovine, koje da su osnovane na plemenskom obilježju.

JRZ ZA TRI BANOVINE. U vezi s izjavom ministra g. Kulenovića o četvrtoj banovini Bosne i Hercegovine mjerodavni krugovi JRZ tvrde, da mišljenje g. Kulenovića predstavlja njegovo lično mišljenje, a ne mišljenje JRZ. — Zagrebački »Hrvatski Dnevnik« od 8. t. mj. međutim dobro opaža »Ona (Hrvatska Seljačka Stranka) nikada nije pristala, da se od cijelog državnog područja izvan sadašnje Hrvatske i, razumije se, izvan Slovenije formira Srpska banovina. Predsjednik dr Maček dao je u tom pogledu potpuno jasnu izjavu na posljednjoj sjednici Hrvatskog Narodnog Zastupstva. Ako se budu u državi formirale samo tri jedinice, onda je jasno, da se teritorij Hrvatske ima povećati. O tome pitanju ne mogu odlučivati samo JRZ, zemljoradnici, Boža Maksimović i dr Lazar Marković. To je barem svakome jasno. Zaključci, protivni tome, bili bi račun bez krčmara.«

POVEĆANJE SADNJE DUHANA. Povjerenik šibenske općine g. Vidović uputio je nedavno upravi državnih monopola jednu predstavku, u kojoj je bilo traženo, da se dozvoli sadnja duhana nekojim selima šibenske općine. Predstavka je bila motivirana činjenicom, da se ranije u tim selima proizvodio duhan vrlo dobre kvalitete, a da su ta sela ove godine nastradala uslijed elementarnih nepogoda. Osim upravi državnih monopola, predstavka je bila upućena i ministru financija dru Šuteju, kojemu je nar. zastupnik g. Dane Škarica stvar vrlo toplo bio preporučio. Ovih dana stigao je odgovor od g. ministra financija g. dra Šuteja, da je uprava državnih monopola donijela odluku za ponovno osnivanje duhanske stanice u Drnišu, pa da će u vezi s time odobriti sadnju duhana u općini drniškoj. Što se tiče ponovne sadnje duhana u općini šibenskoj, naređeno je duhanskoj stanici u Trogiru, da zainteresovana sela šibenske općine unese u predlog za sadnju duhana u 1940. godini, što je stanica već i učinila. Osim toga riješeno je, da se i u rejonu duhanske stanice u Sinju ponovno odobri sadnja duhana. Na koncu pisma ističe se, da će proizvodnja duhana obuhvatiti sve primorske rejone, u kojima je ranije bio sađen duhan.

MIROVINA UDOVE AUGUSTA SE-NOE. Novi povjerenik zagrebačke općine g. Starčević povisio je na dostojnu visinu mirovinu udovi Augusta Senoe. To je učinjeno iz poštovanja prema udovi velikoga pisca i njegovim neprocjenjivim zaslugama za grad Zagreb.

nijalni Michelangelo uresio svojim velikim i nenadmašivim afresko-slikama. Navratismo se ne toliko radi afreski, koliko radi peći, u kojoj sagorijevaju izborne listiće prilikom izbora novog Pape. Prviput je niko nije opazio. Ali ni drugiput! — Čuvar kapele nam je samo pokazao mjesto gdje se namješta za vrijeme konklavea, a onda se opet uklanja radi ljepšeg izgleda dvorane.

Nigdje nisam osjetio toliki umor koliko u Firenzi, dok sam pregledavao dvije velike galerije slika, i u Rimu, pregledavajući vatikanske muzeje, galerije, stance i kapele. — Htio bi kroz kratko vrijeme što više vidjeti i pročitati, pa ti se duh napuni utiscima i premori do pospanosti.

Malen je Vatikanski Grad, ali je i velik po svojoj slavnoj povijesti, po bogatstvu umjetničkih spomenika, po svojoj biblioteci sa 500.000 svezaka, a najveći je što u njemu živi i vlada nepogrešivi Kristov Namjesnik, koji se uvijek smatrao »sluga slugu Božjih«.

Kraj te njegove velične blijedi i veličina svega ostaloga klasičnoga, staropoganskoga, kao i savremenog fašističkog Rima.

Don Ivo Grgurev

Naši dopisi

KRUSEVO (kod Obrovca)

Proslava i posveta Kat. Doma te javni pučki zbor

Pred 3 godine započeo je naš župnik Pavlov fra Ante akciju oko sagradnje Kat. Doma u našem selu, da nas, omladinu, okupi i sačuva od nevjere, pokvare i komunizma. Bilo je prigovora s raznih strana, jer se rad započeo bez dinara u džepu, ali on je sve te prigovore kao i druge poteškoće sve prebrdrio poznatim njegovim humorom i uvijek namijanim licem. Sakupljao je milodare od kuće do kuće, dinar po dinar, od sirotinskoga naroda, uzdajući se jedino u Providnost Božju i našu Gospu od Zdravlja, pod čije je pokroviteljstvo stavio ovaj naš Kat. Dom, tako da je ovo prvi Kat. Dom na selu u benkovačkom kotaru.

Svečanu posvetu Doma obavismo 22. X. t. g. i nazvasmo ga »Hrv. Kat. Selj. Prosvj. Dom Gosp. Sloge u Kruševu«. Posvetu je obavio domaći župnik uz asistenciju preč. dekana don M. Klarića, Kumovahu gg. Frković Martin, predsj. kot. org. HSS, Vujić J. tajnik org., Jadre Kamber predsj. G. Sl. i Nine Jakovčev trg. — svi iz Benkovca. Iz Obrovca: Don M. Klarić i L. Ivezić, trg., a iz Kruševa: Ivan Šoša, predsj. opć. org., Anić Ante, predsj. mj. org., Vrkić Jure, glavar, Vrkić Mijat, banski cestar i Karamarko Nikola, trg.

Poslije obavljene crkv. funkcije otvorio je javni pučki zbor Ivan Šoša. Domaći župnik zahvalio se svim prisutnima, osobito gg. kumovima i izaslaniku dra Mačka g. Frkoviću. Pozvao je narod, da bude složan i vjeran idejama pk. Markice Klanca, koji nas je prvi uz pripomoć ondašnjega župnika Pavlov o. Vlade i Šoša Ivana okupio u HSS, radi čega je i mlad poginuo od bivših režimlja, ostavivši oca od 80 godina slijepa i petero nejahe neopskrbljene dječice. Zamolio je prisutne, da mu djecu pripomognu kojim milodarom i da ne nasjedaju komunističkim krilaticama, koje se u zadnje doba jako šire kroz narod. Jadre Kamber govorio im je o organizaciji Gosp. Sloge i Selj. Zaštite, a g. Frković prikazao nam je vanjsku i nutarnju situaciju u vezi s Banovinom Hrvatskom i novim prilikama u zemlji.

Poslije oduševljenog klicanja dru Mačku, slobodnoj Hrvatskoj, g. Frković i kumovima te o. župniku i preč. don M. Klariću narod se razbježao radi kiše svojim kućama. Računa se, da je bilo više hiljada naroda, jer su osim domaćih mnogi došli i iz okolnih sela, a iz Obrovca pun teretni auto. Gg. izaslanike i uzvanike počastio je o. župnik, a ostale posebni prijatelji. Kako radi kiše nije mogao javno govoriti, preč. don M. Klarić izrekao je divni govor o seljačkom pokretu pk. Stj. Radića za objedom i pozdravio prisutne te ih pozvao, da pomognu o. župniku dovršiti iznutra i namještajem ovaj kat. selj. dom.

Kako smo siromašni, to apeliramo na sve Hrvatice i Hrvate, da nas pripomognu svojim udovičkim milodarom, da započeto djelo i dovršimo. Sve, pa i najmanje milodare, sa zahvalnošću prima: **Župski Ured — Kruševo, zp. Obrovac, Dalmacija.**

Predsj. hrv. selj. kat. omladine
L. Anić

KNIN

Društvo hrvatskih katoličkih učenica imalo je prošle nedjelje svoj redoviti sastanak, na kojemu je gđica Dulčić, nastavnica na mjesnoj gimnaziji, održala predavanje o pokretu hrvatskog katoličkog društva. Predavanje je bilo jako zanimivo te iako je trajalo preko jednoga sata, članice su do kraja pratile izlaganja s velikom pomnjom.

Tajnica

OLIB

Odlazak jednoga zlozaslužnog

Pred 20 godina došao je u naše mjesto rasparanih hlača, bez kuće i kućišta, prodavajući po putevima dronjke i ostatke, dok se nije obogatio i postao pašom, koji je pašovao i haračio pod imenom državnog tvorca, zaštićen bivšim režimima. To vam je Ferara Jakov, došljak iz Betine, prije nastanjen u Lošnju, koji je sada napokon odletio na sokolskim krilima, otrpčen od olibskoga naroda mrtvim zvonom, crnim zastavama, glazbom rogo-

va i lata i onom iz Morovnika, koja ispraćuje samo ovakve zaslužne ljude, u Biograd n/m, da usreći tamošnje repare. Olibski Hrvati dugo će se sjećati doušnika Ferare, njegove žene, sinova, drugova kao i njihovih nedjela, ali će se i on sjećati ispraćaja iz Oliba, jer baš oni, koji su mu bili najerniji, morali su mu garantirati, da mu se ne će zbog njegovih nedjela ništa zla dogoditi, kada to nijesu mogli njegovi najmiliji uz šticienike žandare. Mjesna zaštita spasila mu je život, i ako to nije zasluživo. A on i u zadnji čas, odalečivši se brodom iz luke, svojim nepristojnim gestom pokazao je ono, što je bio i što jest, dok Olibljani bili su, ostali su i ostat će uvijek svjesni svoga poštenja i hrvatstva. Neka se on diči, kao i njegovi, sa svojim lažima i nepristojnostima, a mi zahvaljujemo Bogu, što smo očistili iz naše sredine i ovu nesreću.

Olibljanin

Život Šibenika

PROSLAVA BL. NIKOLE TAVILIĆA. U nedjelju 12. t. mj. grad Šibenik proslavit će najsvečanije blagdan svoga građanina bl. Nikole Tavilića. Da bi proslava blagdana ispala što svečanije, osobito u Šibeniku, preuz. biskup uputio je pismo vjernicima u Šibeniku. Biskupovo pismo bilo je pročitano u nedjelju 5. t. mj. u svi našim crkvama. Po naredbi preuzv. biskupa za tri dana slaviti će zvona po svim našim crkvama prije blagdana, a u katedrali bit će trodnevna pobožnost 10., 11. i 12. t. mj. u 5.30 s. uvečer. Izvanjska svečanost bit će u nedjelju 12. t. mj. Po svim našim crkvama bit će svečana služba Božja s propovijedi o bl. Nikoli Taviliću. U katedrali bit će glavna proslava u nedjelju 12. t. mj. Ujutro u 5.30 s. bit će lekcije. U 6 s. pjevana sv. Misa. U 7, 7.30, 8, 8.30 i 9 s. tih sv. Mise. U 11 s. svečana sv. Misa. Popodne u 5.30 s. propovijed i blagoslov s Presvetim. — 14. t. mj., na spomendan Blaženikove smrti, a u času, dok hrvatski biskupi budu molili sv. Oca, da pospješi njegovo proglašenje za sveca, bit će u katedrali u 9.15 s. svečana sv. Misa.

PUT PREUZV. BISKUPA U RIM. Naš preuzv. biskup otputovao je danas za Zagreb, da se pridruži hrvatskim hodočasnici, koji 10. t. mj. putuju u Rim. Iz Šibenika još s njim putuju u Rim prepozit kaptola presvij. Mons. don Rudolf Pian i naš urednik preč. don Ante Radić.

MILOSTINJA ZA »KONFERENCIJU SV. VINKA PAUSKOGA«. Preuzv. biskup u svom pismu o bl. Nikoli Taviliću preporučio je i milostinju za sramežljive siromahe, za koje se skrbi Konferencija sv. Vinka s ovim riječima: »Pozivljem vas, da budete velikodušni te svi bez iznimke žrtvujete svoj obol za gradske sramežljive siromahe i tim počastite svoga građanina bl. Nikolu Tavilića.« — U duhu ove naredbe preuzv. biskupa u nedjelju 12. t. mj. sakupljat će se milostinja u našim crkvama preko svih sv. Misa za sramežljive siromahe. U istu svrhu sakupljat će se milodari pred crkvama.

BOLEST G. DANE ŠKARICE. K bolesnom našem narodnom zastupniku g. Dani Škarici 7. t. mj. stigao je iz Zagreba primarius g. dr Branko Benzon i pregledao ga u društvu mjesnih liječnika dra Novaka i dra Trlaje. Nakon pregleda dr Benzon je izjavio, da je g. Škarica obolio od upale pluća i upale porebrice na desnoj strani, te se potpuno složio s nalazom i liječenjem dra Novaka. Što se tiče prognoze može se očekivati povoljan tok bolesti, jer se bolesnik dobro osjeća. Temperatura je niža, a srce pravilno radi. Nadati se dakle skorom bolesnikovom ozdravljenju, koje mu i mi želimo.

BLAGOSLOV CRKVENE ZASTAVE. U nedjelju 5. t. mj. u crkvi sv. Ivana bila je na svečan način blagoslovljena nova crkvena zastava u čast bl. Nikole Tavilića i sv. Ivana Krstitelja. Svečani čin blagoslova obavio je biskupski delegat, prepozit stolnog Kaptola i apostolski protonotar presvij. Mons. don Rudolf Pian uz asistenciju vlč. don Kreše Zorića i vlč. don Vinka Belamarića. Ovu divnu zastavu crkvi sv. Ivana darovali su g. Žunić Toma i njegova supruga Kleofa. Zastava, koju je izradio g. Stjepan Šajnović iz Osekova, vanredne je ljepote. Kumovala joj je gđa Benković Janja. Crkva sv. Ivana taj dan doživjela je pravo slavlje. Svečanost je započela slavljenjem zvona, koja su na-

javila dolazak presvij. Piana. Crkva je poprimila divan izgled i bila je lijepo ukrašena. Prisustvovalo je mnoštvo svijeta, tako da ih je mnogo moralo ostati ispred crkve, jer u crkvi više nije bilo mjesta. Poslije svečanog pontifikalnog blagoslova zastave među narodom je nastalo silno oduševljenje. Zatim je presvij. Pian održao zanosnu i dirljivu prigodnu propovijed slikovito prikazavši i istaknuvši mučenički lik bl. Nikole Tavilića, koji treba da svi slijedimo. Njegova nas je propovijed duboko ganula i sve oduševila. Raspalio je naša srca, da što više štujemo bl. Nikolu Tavilića. Nakon propovijedi slijedio je svečani pontifikalni blagoslov s Presvetim. Svečanost je završena pjevanjem »Do nebesa«, a zatim se upravitelj crkve sv. Ivana vlč. don Vinko Belamarić zahvalio presvij. Pianu. Ova će svečanost svima prisutnima živo ostati u uspomeni. — I ovom prilikom presvij. Mons. Pianu te gosp. Tomi Žuniću i njegovoj gospodi najsrdačnija hvala, a od Boga obilna plata! — **Upravitelj crkve.**

BISKUP U RAŽANCU. Preuzv. biskup u prošlu nedjelju otvorio je i blagoslovio u Ražancu novu redovničku kuću čč. Sestara Predragojne Krvi. Povratio se u utorak. Pratio ga je tajnik vlč. don Ivo Bujas.

NOVI TAJNIK PREUZV. BISKUPA. Buduć dosadašnji tajnik preuzv. biskupa vlč. don Srećko Diomartić otputovao u Rim, da nastavi svoje teološke nauke, preuzv. biskup imenovao je za svoga novog tajnika vlč. g. don Ivu Bujasa.

ZA POBOLJŠANJE ŽELJEZNIČKE VEZE SA ZAGREBOM I SPLITOM. Iz Zagreba su se vratili gg. Ćiril Tomaseo i Andrija Lušić, koji su kao predstavnici sjeverodalmatinskih privrednika i društva za promicanje turizma u sjevernoj Dalmaciji intervenirali kod odjelnoga predstojnika za trgovinu dra Lamera i direktora željezničke direkcije u Zagrebu ing. Terčeka, za uspostavu vlakova na pruzi Šibenik—Perković—Slivno, koji su po novom voznom redu obustavljeni. G. Lušić i Tomaseo su izjavili, da im je obećano, da će se u tom pravcu poduzeti intervencija kod generalne direkcije drž. željeznica i kod ministarstva saobraćaja. Stigao je odgovor i od direkcije državnih željeznica u Zagrebu na predstavku šibenske općine u tome pitanju. Saopćava se, da je ta predstavka upućena ministarstvu financija i generalnoj direkciji drž. željeznica u Beograd i zatraženo je, da se ukinuti vlakovi na pruzi Šibenik—Perković—Slivno ponovno uspostave.

PRIREDBA ZBORA »GOSPE OD MILOSTI«. Dilettantski odio crkvenog pjevačkog društva »Gospe od Milosti« davao je u nedjelju 5. t. mj. u Kat. Domu savremeno-religioznu dramu s predigrom u 3 čina »Sukob svijetla i tmine« od Kajsinića. Mlade dilettantice su dosta dobro odigrale ovu dramu.

SV. IVAN TROGIRANIN slavi se u crkvi sv. Ivana u utorak 14. t. mj. Ujutro u 6 s. bit će lekcije, a zatim pjevana sv. Misa. Popodne u 5 s. blagoslov s Presvetim.

ZBOR DJEČAKA. Crkveno Pjevačko Društvo »Gospe od Milosti« pokreće »Zbor dječaka«. Stoga pozivlje ovim roditelje, da svoju djecu od 8—12 godina upišu u ovaj zbor. Upisivanje se vrši ponedjeljkom, srijedom i petkom od 6—7 s. uvečer, a nedjeljom od 11—12 s. ujutro u društvenim prostorijama u samostanu sv. Lovre. Sačuvajmo i na ovaj način našu mladost vjeri i Bogu! — **Uprava.**

DEVETNICA GOSPI OD ZDRAVLJA u katedrali počinje 11. t. mj. i drži se svake večeri u 5.30 s.

SVIM ČLANICAMA »ŽIVOGA SVIJETLA« javljam, da je nakana klanjanja za slijedeći tjedan (12.—18. XI.): da se naš šibenčanin blaženi Nikola Tavilić proglasi svecem i njegovo štovanje što više proširi po svim hrvatskim krajevima — **Don Ante Radić.**

U FOND NASEGA LISTA doprinio je vlč. don Aleksandar Čepin (Zablaće) Din 20. — **Uprava harno zahvaljuje.**

TANKOVI PRETVARAJU SE U TRAKTORE! Nova Španjolska pretvara svoje ratne tankove u poljodjelske traktore. Španjolska vojska je kao svoj prvi prilog dala 64 tanka, pretvorena u poljodjelske traktore, da se pošalju u pokrajinu, gdje je potrebno ubrzanje poljodjelskih radova. Kamo sreće, kad bi se tako svi tankovi na svijetu pretvorili u poljodjelske traktore!

Razne vijesti

APEL BELGIJSKOG KRALJA I NIZOZEMSKOJ KRALJICE ZA MIR. 7. t. mj. belgijski kralj Leopold III. došao je u posjete nizozemskoj kraljici Wilhelmini, na što su oni poslali zajedničke izjave zaraćenim stranama nudajući svoje usluge u korist obnove mira. U apelu se kaže: »U ovim ozbiljnim časovima napetosti uvjereni smo, da moramo još jedan put dići glas u korist mira, prije nego rat na zapadu započne svom žestinom. Prije nekoga vremena zaraćene države izjavile su, da bi bile spremne pristati na pravednu osnovu mira, ako je ta za njih prihvatljiva. Mi se stavljam svim svojim snagama njima na raspolaganje s time, da nam iznesu svoje prijedloge, da bi se u prijateljskom duhu postigao sporazum. Ovo je, kako izgleda, zadatak, koji moramo ispuniti i zato, obzirom na dobre odnose sa svim susjedima, možemo ponuditi svoje posredničke usluge. Ako one budu prihvaćene, mi ćemo sa svim silama raditi na obnovi mira u korist naših naroda i cijeloga svijeta. Nadamo se, da će ova naša ponuda biti prihvaćena i da će ona predstavljati prvi korak k trajnom miru.«

ITALIJA ZELI MIR. Sve dosadašnje lične promjene u talijanskoj vladi i u drugim institucijama te nedjeljni razgovori Musolinijevi s najvišim predstavnicima vojske u političkim krugovima su pobudili veliku pozornost. Imenovani su i novi članovi državnog direktorija fašističke stranke. General Carboni u listu »La Stampa« piše, da izvršene promjene ne mogu iznenaditi političku javnost. Italija želi mira i ne će da se ponovi pokušaj iz godine 1915., kad je bila povučena u rat, a da nije tačno odmjerila domašaj njegovih posljedica. Musolini će svakako pojačati talijanske vojničke pripreme, da bi državu osigurao od svakog iznenađenja.

TRGOVAČKI SPORAZUM ITALIJE I BUGARSKOJ. Talijanski listovi ističu važnost potpisanog trgovačkog sporazuma između Italije i Bugarske te kažu, da su pregovori vođeni u atmosferi najveće srdačnosti i uzajamnog razumijevanja, te da su tako otklonjene sve teškoće. Dopunski protokol ima političku važnost, jer svjedoči o prijateljskim vezama, koje postoje između obiju vlada.

TEŠKO STANJE U VARŠAVI. Vatikanski »Osservatore Romano« objavio je članak o sadašnjim životnim uslovima u Varšavi. Prema tome članku preko polovinu zgrada u Varšavi srušeno je sa zemljom zbog zračnih napada i bombardiranja koja su nastala uoči vode. Još ima mnogo ranjenika, a premleni je broj liječnika, da im pruži liječničku pomoć. Zbog opasnosti zaraze proučavaju se planovi o evakuaciji grada.

OGROMNI KREDIT ZA POJACANJE AMERIKKE FLOTE I AVIJACIJE. Predsjednik odbora za pomorstvo u zastupničkom domu dao je izjavu, da će američka vlada tražiti u siječnju od zastupničkog doma, da joj se osigura kredit od milijardu i 300 milijuna dolara za izgradnju novih ratnih brodova i aviona. Prema planu vlade dolazi u obzir izgradnja 95 novih ratnih brodova i oko 2400 ratnih aviona.

VELIKA FRANCUSKA ZRAČNA POBJEDA. 6. t. mj. 9 francuskih lovačkih aviona napalo je grupu od 27 njemačkih lovačkih aviona. Pri tome je oboreno 9 njemačkih aviona, dok su se svi francuski avioni vratili neoštećeni.

RUSKA SFINGA. Kominternu u Moskvi, povodom 22-godišnjice boljševičke revolucije, izdala je proglas upućen radništvu čitavoga svijeta, u kome, među ostalim, čitam o: »Neka nitko ne očekuje, da će se Sovjetska Rusija boriti na strani Njemačke. Sadašnji rat znači će konac svih kapitalističkih vlada i svih vladajućih krugova u državama, koje se danas nalaze u ratu. Radnici ne smiju podupirati te vlade, koje vode reakcionarni i imperijalistički rat.« — Kominternu i sovjetska vlada su ipak u glavnom jednako pod Staljinovom kontrolom te prividno odvajanje mišljenja između Kominterne i sovjetske vlade — kako smatraju londonski politički krugovi — može se tumačiti na taj način, da su simpatije prema Njemačkoj vrlo površne i prividne.

Križarske vijesti

ODRŽANI TEČAJEVI. Održan je okružni tečaj Okružja Hvar u Sumartinu (na Braču). Prisustvovalo je i delegat VKB-a br. Lav Znidarić. — Održan je okružni tečaj u Dubrovniku od 3. do zaključno 5. XI., na kojemu je sudjelovao i delegat VKB-a br. Lav Znidarić.